



Strana småbåthamn i Täfteå har blivit en träffpunkt



Kas

3.7 Delområde 7 Tätefjärden

Korta fakta

Tätefjärden är den största av alla fjärdar som förekommer utmed Umeås kust. Den sträcker sig mer än en mil i norrsydlig riktning från Täfteå och Täfteåns mynning till Täftehalvöns yttersta udde Tavastögern.

Själva Tätefjärden är förhållandevis grund och i de inre delarna är den s.k. Lill-fjärden delvis under igenväxning till följd av landhöjning. Täfteån och Tavelån är två vattendrag som mynnar i delområdet. Tavlefjärden är en mycket långsträckt fjärd med för naturvärden värdefulla och oexploaterade stränder. I den norra delen finns Tavlefjärdens naturreservat.

Utmed den östra stranden av Tätefjärden finns några långsträckta, drumlinformade öar. I övrigt är öarna få inom delområdet.

De yttersta delarna av Täftehalvön präglas av flikig kust med vikar och sjöar under avsnörning från havet. Røvsundet är en stor lagun med allt mindre påverkan av havets vatten. Strandmiljöerna innehåller våtmarker med höga naturvärden. Längst ut på halvön finns den exponerade Tavastögern, kustens mest avlägsna platssett till hur långt det är att vandra dit.

På Täftehalvön finns bebyggelse utmed stora delar av strandlängden och den enskilda s.k. Røvågersvägen närmar sig sitt kapacitetstak. På andra sidan Tätefjärden finns i stället några av kommunens längsta obebyggda kuststräckor.

Ett 70-tal obebyggda tomter finns inom detaljplanlagda områden. Vid Kas-Västersfjärden finns ett 50-tal tomter varav en stor del inom 100 meter från stranden. Antalet tomter vid Røvågern uppgår till ungefär 20 varav mer än hälften inom 100 meter från stranden.

Inom själva delområdet bor fler än 400 invånare. Täfteå har god service i form av butik och skola men ingår inte i det område som omfattas av den fördjupade översiktsplanen för kusten. För Täfteå gäller en särskild fördjupad översiktsplan. Vid Strana i Täfteåns mynning finns en stor småbåthamn.

Allmänhetens tillgänglighet till havet är - förutom vid några platser - begränsad på Tätefjärdens östra sida eftersom bebyggelsen är tät. En badplats finns vid Fäbodsand.

Delområdet berörs av riksintresse för yrkesfiske samt Natura 2000.

Pågående förändringar

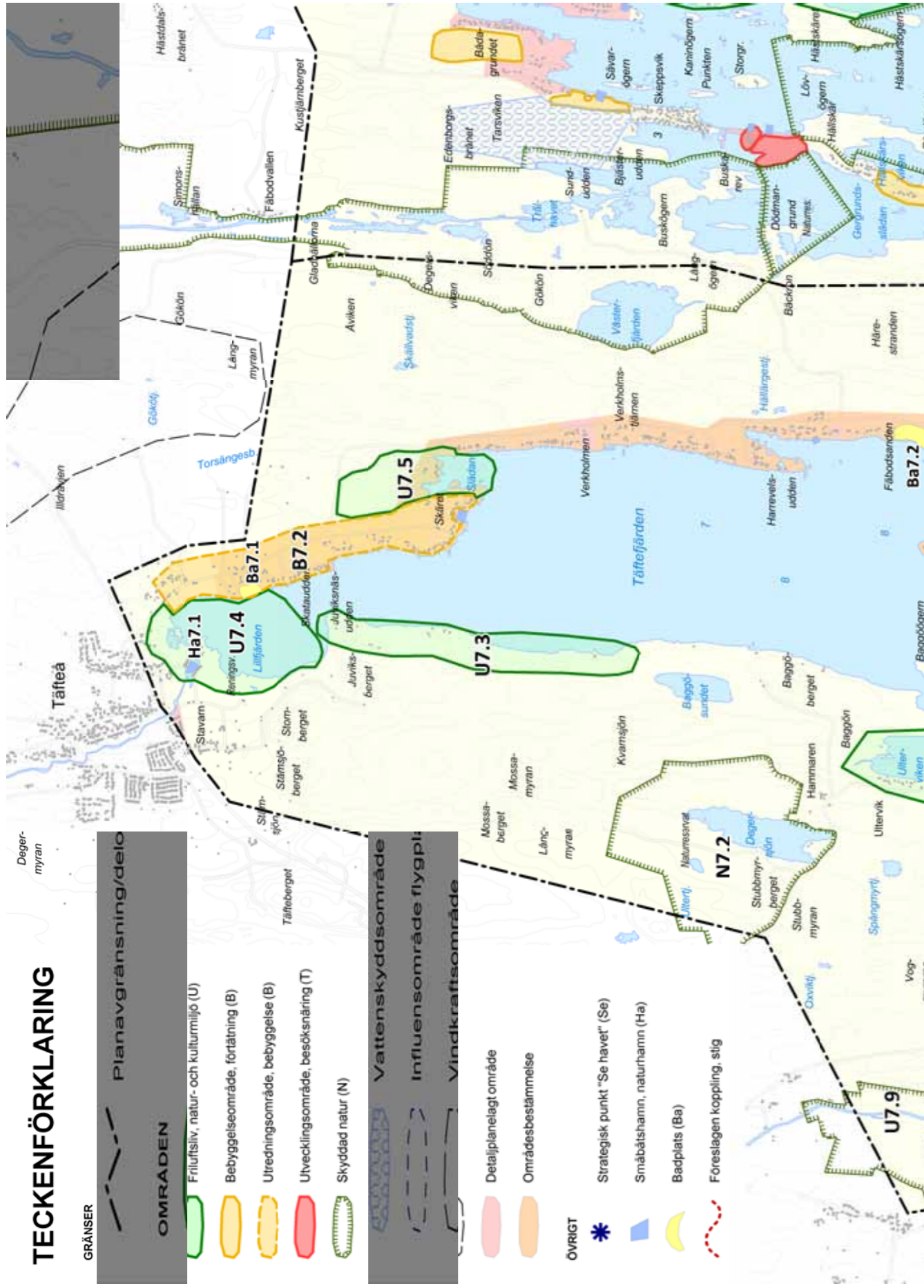
Närheten till Umeå gör att stora delar av bebyggelsen är under omvandling från fritidsboende till permanentboende. Røvågern och Tätefjärden är områden som föreslås bli föremål för utredning och åtgärdsförslag gällande VA-lösningar inom en tioårsperiod enligt Regler för vatten- och avloppsfrågor i tillväxt- och omvandlingsområden (Umeå kommun, 2009). En VA-utredning för området B7.2 genomfördes under år 2012 och utredningen visade på möjligheter att ansluta området till det kommunala VA-nätet i det fall området utvecklas enligt ett scenario med hög exploatering.

Inom delområdet finns de två områden längs kusten som har otillfredställande status enligt EU's Vattendirektiv. Tavlefjärden är den ena vattenförekomsten med otillfredställande ekologisk status mot bakgrund av övergödningsproblematik. Statusen grundas på ett års data och ska verifieras med en dataserie över tre år. Skulle övergödningsproblematiken bekräftas krävs åtgärder som bland annat kan omfatta även avloppssystem för befintlig bebyggelse.

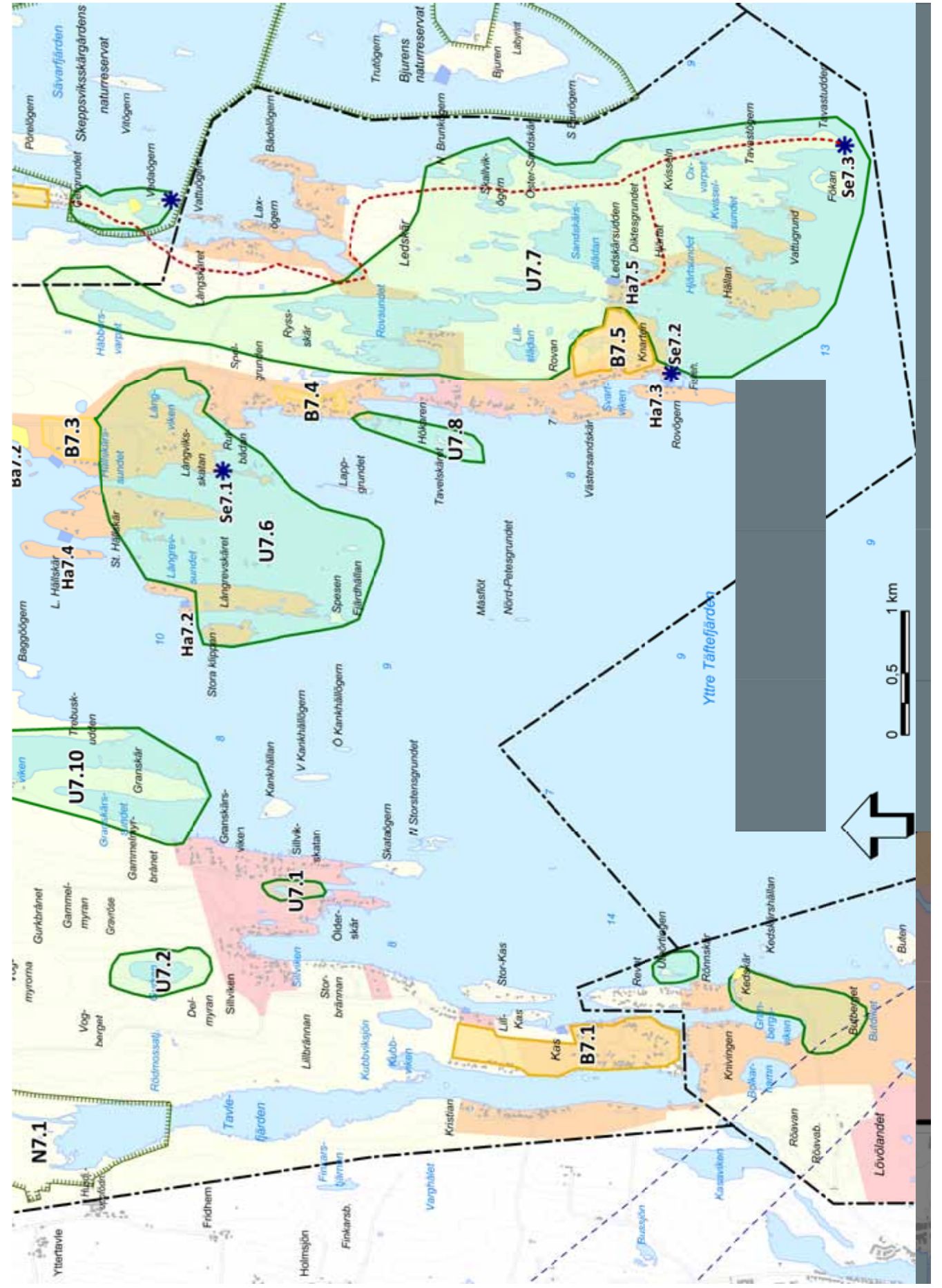
Lillfjärden - den inre delen av Tätefjärden - är den andra vattenförekomsten med otillfredställande ekologisk status. Även här finns en problematik med övergödningsproblematik som ska verifieras med en treårig dataserie.

Planförslag- prioriterade frågor

- Vid Täfteåns mynning finns lämpliga områden för restaurering av öppna, betade strandängar i syfte att skapa naturvärden, öppenhet i landskapet och utblickar mellan Täfteå och havet (U7.4).
- Långviksskatan (U7.6) är en av kommunens mest nära och attraktiva uddar och kan på sikt utvecklas för friluftslivet. Allmänhetens tillgänglighet till udden får inte begränsas. Det är här angeläget med en positiv syn på skötsel som går ut på att hålla stranden fri från igenväxning.
- En ny vandringsled från Ledskärsgrundet till avlägsna och exklusiva Tavastögern (Se7.3) kan anordnas i syfte att få ett 9 km sammanhängande stråk från Skeppsvik till Tavastögern.
- Området kring Tavastögern - Diktesgrundet (U7.9) kan i framtiden vara av intresse för naturskydd med prioritet för åtgärder för friluftslivet.
- Tätefjärdens västra sida ska behålla karaktären av låg exploateringsgrad med en lång orörd strandlinje.
- Tätefjärdens östra sida, Täfteåhalvön, är högt exploaterad med bebyggelse längs hela Røvågersvägen, främst mellan vägen och strandzonen. Det finns områdesbestämmelser för Täfteåhalvön, antagna av kommunfullmäktige 1995 och kompletterade 2001. Dessa har karaktär av en fördjupad översiktsplan och anger bland annat vilka områden som bör kvarstå som naturmark. De anger även vissa möjligheter till bebyggelsekompletteringar. Områdesbestämmelserna har dock flera år på nacken och dessutom råder ett högt bebyggelsestryck med flertal önskemål om kompletteringar på fler ställen än områdesbestämmelserna medger. Vissa kompletteringar har också skett utan att områdesbestämmelserna följts. Fortfarande kvarstår dock en av de starkaste begränsningarna för fortsatt utbyggnad på Täfteåhalvön, nämligen Røvågersvägens begränsade standard, främst trafiksäkerhetsmässigt. Även exploateringar vid vägens yttre (södra) del där trafiken är låg måste prövas med hänsyn till trafikkonsekvenserna längs hela vägen, särskilt i dess inre (norra) del där trafiken ackumuleras och trafiksäkerheten för bl.a. oskyddade trafikanter, äventyras. Innan ytterligare utbyggnader på Täfteåhalvön kan medges behöver man därför klarlägga vilka förbättringar av trafikförhållandena som kan krävas och även klara ut hur dessa skall finansieras och i vems regi de ska genomföras. Vägen är enskild och sköts av en vägsamfällighet. Man behöver därför klarlägga efter vilka principer de markägare som exploaterar sina markområden ska bidra till finansiering och genomförande av nödvändiga åtgärder på hela vägen. Även VA-frågorna på Täfteåhalvön behöver behandlas i ett samlat perspektiv innan eventuell ytterligare bebyggelse kan ske.
- Täteåfjärdens inre del (Lill-fjärden) har en otillfredställande vattenstatus och uppfyller inte de miljö kvalitetsnormer för vatten som fastställts under 2009 av Vattenmyndigheten. Närsalthalterna är höga vilket kan ha samband med omfattningen av avloppsinfiltration i området. En samlad bedömning behöver därför ske av i vilken omfattning och i så fall var ytterligare avloppsinfiltration är möjlig, eller om någon form av samlad avloppslösning på sikt kan krävas. Detta kan beröra även redan befintlig bebyggelse.
- De bebyggelseområden som föreslås på kartan ska därför i nuläget enbart ses som ur andra aspekter tänkbara. De måste också föregås av den samlade bedömning i fråga om väg- och VA-frågor som avses ovan. De är inte i överensstämmelse med de gällande områdesbestämmelserna. Områdesbestämmelserna för Täfteåhalvön behöver således ses över innan ytterligare bebyggelse i området medges. Detta kan ske som en revidering av gällande områdesbestämmelser, alternativt kan områdesbestämmelserna ersättas med en mer fördjupad översiktsplan för området än vad som är möjligt i denna kommunövergripande kustplan. Om detaljplanläggning trots allt skulle aktualiseras innan en sådan samlad översyn skett måste man i en sådan detaljplan ta ansvar för och grundläggande behandla helhetssynen på väg- och VA-frågorna för hela Täfteåhalvön. Vid den mer detaljerade översynen för Täfteåhalvön bör man fortfarande beakta att den begränsade tillgängligheten till stränderna utmed Røvågersvägen gör det angeläget att luckor i bebyggelsen, där kontakt med havet och gemensamma båtplatser för eventuellt ytterligare bebyggelse kunde tillkomma, bör betraktas som värdefulla och så långt möjligt behållas.
- När det gäller Tavlefjärdens och Lill-fjärdens otillfredställande vattenstatus med övergödningsproblem innebär det dels att ökad belastning från ny bebyggelse inte kan medges (jfr ang Täfteåhalvön ovan). Det innebär också att andra åtgärder kan behöva vidtas för att minska näringstillförseln till dessa vatten så att de förbättras till s.k. god status i enlighet med miljö kvalitetsnormerna för vatten. Detta kan även, åtminstone på sikt, motivera krav på samfälliga gemensamma avloppslösningar för befintlig bebyggelse.



Delområdet Täftefjärden med ställningstaganden om användningen av mark- och vatten. Tillkartan hör områdestabell.



Områdesbeskrivningar och riktlinjer, delområde Täftefjärden

Beteckningarna hänvisar till plankarta på föregående uppslag

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
Se7.1	Långvikskatan	Strategisk besökspunkt	Lättåtkomlig vacker udde och sandhed vid Täftefjärden.	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet. Se mer under text om U7.6.
Se7.2	Rovågern	Strategisk besökspunkt	Skyddat litet hamnområde med vackert läge i slutet av Rovågervägen.	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet.
Se7.3	Tavastögern	Strategisk besökspunkt	Kommunens kanske mest exponerade fastlandsudde. Avlägset med vackra vyar.	Se havet! Strategisk besökspunkt för allmänhetens tillgänglighet till och upplevelser av havet.
U7.1	Sillvikskatan	Naturmiljö	Grund, landhöjningspräglad vik och lagun med omgivande lövskog.	Ingen åtgärd
U7.2	Gurken	Naturmiljö	Liten sjö med värdefull lövstrandskog.	Ingen åtgärd
U7.3	Käringögern	Naturmiljö	Strandnära lövskogar med höga naturvärden.	Ingen åtgärd
U7.4	Täfteåns utlopp/Lillfjärden	Naturmiljö	Igenväxningsmarker kring Täfteåns utlopp. Lillfjärden är mycket grund med mjukna vegetationsrika bottnar med förekomster av kranalger.	Lämpligt område för restaurering av öppna, betade strandängar i syfte att skapa naturvärden, öppenhet i landskapet och utblickar mellan byn och havet. Stor potential för utblickar från Rovågervägen. Muddring ska undvikas.
U7.5	Slädan	Naturmiljö	Uppgrundande havsvik med strandskog, förhållandevis oexploaterad strandsträcka.	Inga åtgärder
U7.6	Långvikskatan, Långviken och Långrevskäret, öster om	Naturmiljö och friluftsliv samt fågelskydd	Sand- och grusdominerad udde med hedmarker och gles barrskog, i söder övergående i långa grunda revlar. Tioalet hus inom området. I öster en kraftigt igenväxande vik. Udden har stora upplevelsevärden. Fågellokal. Långrevskäret, öster om är en liten, flack namnlös ö av stor betydelse för häckande kustfåglar.	En av kommunens mest attraktiva och lättillgängliga uddar. Utvecklas för friluftslivet. Öppna sandheden bör bibehållas genom återkommande skötsel. Långrevskäret, öster om - inga åtgärder.
U7.7	Tavastögern med Diktesgrundet och Sandskärs-slädan, Häbbervarpet, Rovsundet	Naturmiljö, friluftsliv och kulturmiljö	Kombination av exponerad skärgård med uddar, öar och flikig drumlinkust med skyddade vikar. Stark prägel av landhöjning. Själva Tavastögern är ett exklusivt avlägset besöksmål med fina hedmarker. Sandskärs-slädan en vik med ovanliga vattenväxter. Mycket höga skyddsvärden med utgångspunkt från naturvård, friluftsliv och kulturmiljö. Häbbervarpet är en botaniskt rik lokal. Rovsundet är en stor lagun under avsnörning från havet med allt mindre påverkan av brackvatten. strandmiljöerna innehåller våtmarker med höga naturvärden.	Stort område som i framtiden kan vara av intresse för naturskydd med åtgärder för friluftslivet. Inom området ska iaktas stor restriktivitet mot åtgärder som kan påverka strandmiljöerna.
U7.8	Tavelskäret	Naturmiljö/fågelskydd	Flack ö med bl.a. frodiga strandängar, av stor betydelse för häckande kustfåglar, bl.a. landets största koloni av häckande bergänder. Ön omges av grunda och vegetationsklädda bottnar.	Ingen muddring.
U7.9	Tavelån	Naturmiljö	Kustmynnande vattendrag som finns med bland Länsstyrelsens nationellt värdefulla vattendrag p.g.a. av förekomst av flodpärlmussla.	Verksamheter som hindrar uppvandringen av fisk får inte förekomma.
U7.10	Ultraviken/ Granskär	Naturmiljö	Oexploaterad kuststräcka längs grunda vikar med höga naturvärden. I båda vikar förekommer det kranalger och skörträse. Vikarna är viktiga uppväxtområden för fisk. På granskär finns det landhöjningsskogar med höga naturvärden.	Vattnet i vikarna är naturligt näringsrika och mycket känsliga för påverkan från t ex avlopp. Ingen muddring eller andra åtgärder som kan påverka miljön med vattenväxter ska förekomma.
B7.1	Kas	Bebyggelse	Skogbevuxen halvö mellan Tavlefjärden och Täftefjärden, till delar bebyggd i huvudsak utmed stränderna.	Möjligt bebyggelseområde i anslutning till befintlig bebyggelse, lämpligt för förtätning. Förutsättning är gemensamma lösningar för VA där Tavlefjärden inte påverkas liksom att trafiksituationen utreds. Utöver detta krävs gemensam lösning för båt, lämpligen vid anslutande möjlig båthamn.

Beteckning	Namn	Plan (prioriterade intressen)	Beskrivning	Genomförande/Villkor
B7.2 Utredningsområde	Täfteå östra	Bebyggelse		Utredningsområde för förtätad bebyggelse i anslutningen till Täfteå samhälle. Ett succesivt utbyggande av området, utgående från Täfteå kan skapa förutsättningar att ansluta fastigheter till det kommunala spillvattennätet. Ur miljösynpunkt är detta den bästa lösningen för att uppnå en bra ekologisk vattenstatus i Lillfjärden. Därmed finns ett mycket angeläget allmänt intresse för att upphäva strandskydd. Fri passage ska dock finnas längs stranden. Exploatering förutsätter detaljplan där lösningar för VA, trafik och gemensamma hamnanläggningar utreds.
B7.3	Fäbodsand	Bebyggelse	Öppen tallskog på sandig-grusig mark i anslutning till Fäbodsands badplats.	Möjligt bebyggelseområde i anslutning till Fäbodsands badplats. Exploatering förutsätter detaljplan och lösning med gemensam båtplats i markerat läge utmed stranden. Lämpligt med gång- och cykelväg till badplatsen. Området bör omfattas av samfällad gemensam anläggning för VA
B7.4	Spelgrundet	Bebyggelse	Grandominerad skog mot förhållandevis exponerad strand. Stora delar av strandsträckan bebyggd.	Möjligt bebyggelseområde i anslutning till dels befintlig strandnära bebyggelse. Exploatering förutsätter detaljplan och lösning med gemensam båtplats i läge utmed stranden. Området bör omfattas av samfällad gemensam anläggning för VA
B7.5	Rovågern	Bebyggelse	Öppen talldominerad skogsmark med förhållandevis högt läge intill Rovågervägens slut. Några småtjärnar i området.	Möjligt bebyggelseområde i anslutning till vägslutet vid Rovågern, med läge både öster och väster om vägen. Exploatering förutsätter detaljplan med särskild anpassning till naturmiljön och lösning med gemensam båtplats. Området bör omfattas av samfällad gemensam anläggning för VA
N7.1	Tavlefjärden	Naturreservat	Statligt naturreservat. Strandskogar och våtmarker vid Tavelåns mynning i Tavlefjärden. Skyddat som naturreservat med anledning av Banverkets kompensationsåtgärder vid Umedeltat.	Ingen åtgärd
N7.2	Degersjön	Naturreservat	Statligt naturreservat om 180 ha. Område med gammal naturskogsartad barrskog, lövskog, en sjö och myrar.	Ingen åtgärd
N7.3	Nedre Sävarens naturreservat	Naturreservat	Se beskrivning i delområde Skeppsvik.	Ingen åtgärd
Ha7.1	Strana småbåthamn	Småbåthamn	Befintlig småbåthamn med båtplatser på ömse sidor av Täfteåns utlopp längst in i Täftefjärden. Närhet till Täfteå.	Ingen åtgärd
Ha7.2	Klippan naturhamn	Naturhamn	Naturhamn med badplats på norra delen av ön Klippan.	Ingen åtgärd
Ha7.3	Rovågern småbåthamn	Småbåthamn och kulturmiljö	Gammal fiskehamn med kulturhistoriska värden, väl skyddad bakom vågbrytare. Hamnen är en av få inom kommunen som används för yrkesfiske. I hamnen finns bl.a. redskapsbod och frys- och kylanläggning. Betongkaj med plats för några båtar samt gästplatser i mån av utrymme.	Yrkesfiskets expansionsbehov bör prioriteras före andra behov
Ha7.4	Ledskärs småbåthamn	Småbåthamn	Befintlig småbåthamn för de boende på öarna Hjärtat och Hällskär. Ränna muddrad söderut genom Sikgrundshålet	Ingen åtgärd
Ha7.5	Hällskär	Naturhamn		
Ba7.1	Täfteå badplats	Badplats	Befintlig badplats.	Ingen åtgärd
Ba7.2	Fäbodsands badplats	Badplats	Befintlig badplats, omgiven av öppen tallhed på sandmark. Badplatsen delvis igenväxande.	Ingen åtgärd